

1-bo'lim. Ip bilan ishlash. Qurilmalar va mexanizmlar. (9 soat)

1-dars. Ip

Dars maqsadlari:

- o'quvchilarda ip, uni tayyorlash texnologiyasi, foydalanish usullari, ipning kelib chiqish tarixi, ipak va jun ishlab chiqarish haqida tasavvurlarni shakllantirish;
- o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish;
- o'quvchilarda estetik madaniyatni rivojlantirish;
- ip (ipak, jun) bilan ishlash orqali o'quvchilarda tasavvur va ijodiy fikrlashni rivojlantirish.

Salomlashish (5 daqiqa).

O'qituvchi o'quvchilar bilan salomlashadi. Davomatni tekshiradi, shuningdek, oldingi sinflarda (1-, 2-, 3-o'quv yili) o'rganilgan fan bo'yicha bilimlarni faollashtirish uchun savollar beradi.

Nazariy qism (5-7 daqiqa).

O'qituvchi o'quvchilarga mamlakatimizda va chet ellarda ishlab chiqarilayotgan ip turlari haqida so'zlab beradi.

Ip – tolalarni pishitish yo'li bilan olingan ingichka tola. Ip yigirish qadimiy tarixga ega. Bundan 20 ming yil avval odamlar o'simlik tolalari va hayvon junidan ip olishni o'rganganlar. Ular kaftlari orasidan tolalarni o'tkazib, ularni aylantirar va shu yo'l bilan ip hosil qilganlar. Taxminan miloddan avvalgi 5 ming yillikda, ya'ni g'ildirak ixtiro qilinishidan ming yil oldin urchuq paydo bo'lgan. Dastlab bular oddiy to'g'ri tayoqchalar bo'lib, odatda, ip o'ralgan uchini mahkamlash uchun o'yiqlik bilan ta'minlangan edi. Tayoqchada suyakdan yasalgan ilgaklar paydo bo'lgach, odam ipni urchuqqa to'liqlik o'ray olgan. Keyinchalik Hindistonda (2500 yil avval) o'zi yigiradigan charx paydo bo'ldi. O'rta asrlarda Leonardo da Vinchi ko'p parrakli yigiruv mashinasini ixtiro qildi. Shu paytdan boshlab ip olish jarayoni ancha tezlashdi. Zamonaviy yigiruv ishlab chiqarishi takomillashtirilgan va deyarli to'liqlik avtomatlashtirilgan. Bugungi kunda bunday korxonalar yiliga bir necha ming tonna ip ishlab chiqarmoqda.

O'qituvchi yana savollar beradi:

1. Shunday qilib, tugun aslida nima ekan?
2. Tugun haqidagi tushunchalaringiz o'zgardimi?

Amaliy qism (20 daqiqa)

O'quvchilar darslikdagi bosqichma-bosqich ko'rsatmalarga tayanib, topshiriqni (tugunlarni bog'lashni) mustaqil ravishda bajaradilar.

Yakuniy bosqich (5 daqiqa).

O'quvchilar o'z ishlarini o'zlari baholaydilar.

O'qituvchi quyidagi savollarni beradi:

Bugungi darsda qanday yangi ma'lumotlarni o'rgandingiz?

Qanday yangi ko'nikmalarga ega bo'ldingiz?

Sizningcha, bu bilim va ko'nikmalar hayotingizning qaysi sohalarida foydali bo'lishi mumkin?

5-dars. Bilaguzuk

Dars maqsadlari:

- texnik tugunlar, ularning turlari va ularni bog'lash usullari haqidagi bilimlarni mustahkamlash;
- o'quvchilarda tugunlar bilan ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish;
- tugunlar bilan ishlash orqali o'quvchilarning tasavvur va ijodiy fikrlashini rivojlantirish;
- yakuniy natijaga erishish uchun harakatlar ketma-ketligini to'g'ri bajarish qobiliyatini shakllantirish.

Kerakli materiallar: ingichka pishiq ip.

Salomlashish (5 daqiqa).

O'qituvchi o'quvchilar bilan salomlashadi. Davomat tekshiruvini o'tkazadi, shuningdek, o'tilgan dars bo'yicha bilimlarni faollashtirish uchun savollar beradi.

1. O'tgan darsda qanday tushuncha bilan tanishgan edingiz?
2. Tugun nima? Tugun tushunchasi qayerlarda uchraydi?
3. Arqon tugunlari qanday vaziyatlarda ishlatiladi?
4. Sizningcha, tugunlar yordamida amaliy-bezak san'ati buyumlarini yaratish mumkinmi?

Amaliy qism (30 daqiqa)

Darslikda bilaguzuk to'qishning ikki xil chizmasi keltirilgan. O'quvchilar o'zlari tanlagan amaliy ishni mustaqil ravishda bajaradilar, zarur bo'lganda o'qituvchi yordam ko'rsatadi.

Yakuniy bosqich (5 daqiqa).

O'quvchilar o'z ishlarini o'zlari baholaydilar.

O'qituvchi keyingi darsda bajarilishi kerak bo'lgan amaliy ish bilan tanishib chiqishni va shu dars uchun zarur bo'ladigan materiallar ro'yxatini tuzishni taklif qiladi.

6-dars. Soyabon

Dars maqsadlari:

- o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish;
- loyihalash va obrazli fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish;
- yakuniy natijaga erishish uchun harakatlar ketma-ketligini to'g'ri bajarish qobiliyatini shakllantirish.

Dars vazifalari:

- o'quvchilarda harakat algoritmi bo'yicha ishlash ko'nikmasini rivojlantirish;
- “Soyabon” buyumini yasash;
- ishda intizomlilik va sabrlilikni o'stirish;
- mehnatsevarlik va qunt bilan ishlashni tarbiyalash;
- umumiy va nozik motorika ko'nikmalarini rivojlantirish va tuzatish.

Salomlashish (5 daqiqa).

O'qituvchi o'quvchilar bilan salomlashadi. Davomatni tekshiradi, shuningdek, o'tilgan mavzu bo'yicha bilimlarni faollashtiruvchi savollar beradi.

Nazariy qism (10 daqiqa).

Soyabon – insonni yomg'ir yoki quyosh nurlaridan himoya qilish uchun mo'ljallangan buyum. Dastlabki soyabonlar yomg'irdan emas, balki quyoshdan himoyalalanish uchun yaratilgan. Soyabon miloddan avvalgi XI asrda ham mavjud bo'lgan. Aynan shu davr soyabon ixtiro qilingan vaqt hisoblanadi.

Soyabonning vatani Xitoy yoki Misr deb hisoblanadi. Har ikkala mamlakatda ham soyabon hokimiyat ramzi bo'lgan. Soyabonlardan faqat fir'avnlr, imperatorlar va saroy a'yonlari foydalanganlar. Ilgari soyabonlar juda katta bo'lgan – balandligi 1,5 metrgacha yetgan, bunday soyabonlarning